

Sygn. akt IC 3082/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2016r.

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSR Barbara Nowicka

Protokolant: A. (...)

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 marca 2016 r. w S. sprawy

z powództwa M. B. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w G.

o zapłatę kwoty 44.996,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami

I. oddała powództwo o zasądzenie kwoty 29.612 zł (dwadzieścia dziewięć tysięcy sześćset dwanaście złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.09.2013r. do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powoda M. B. (1) na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w G. kwotę 2.417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 3082/13

UZASADNIENIE

Powód M. B. (1), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł do Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku pozew o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w G. na rzecz powoda kwoty 44.996,50 zł wraz z odsetkami od dnia 1.06.2012 r. tytułem odszkodowania oraz ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu za wynagrodzeniem 374,97 zł miesięcznie począwszy od dnia 1.06.2012 r. Wniósł nadto o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie zgłoszonych żądań powód argumentował, że jest właścicielem działki nr (...) położonej w obrębie (...) przy ulicy (...) w S.o powierzchni 3,4312 ha, dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Wskazał, iż na w/w nieruchomości znajdują się, bez zgody właściciela i jego poprzednika prawnego, instalacje energetyczne stanowiące własność pozwanego, a z tego powodu z eksploatacji rolniczej wyłączona jest powierzchnia 0,21 ha, która przynosi rocznie stratę w wysokości 4.499,65 zł. Wysokość straty rocznej ustalono wyliczając proporcjonalnie wartość zajętego przez pozwanego terenu do całości działki, co dało kwotę 56.245,63 zł i przyjęto 8 % tej kwoty jako wartość rocznej straty. Powód wskazał, iż odszkodowanie dotyczy 10 letniej rekompensaty za grunty zajmowane przez pozwanego w kwocie 44.996,50 zł, licząc od dnia 1.06.2012 r. wstecz. Ponadto powód wniósł o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu począwszy od dnia 1.06.2012 r. w kwocie 4.499,65 rocznie, przy przyjęciu, iż roczna rekompensata wynosi 8 % wartości gruntu zajętego bez tytułu prawnego, pod instalację energetyczną. Podniósł nadto, iż zwracał się do pozwanego o naprawienie szkody, bezskutecznie, a zawezwanie do próby ugodowej nie przyniosło pozytywnego rezultatu.

Zarządzeniem z dnia 19.09.2013 r. wniosek powoda o ustanowienie służebności przesyłu został wyłączony celem odrębnego rozpoznania. /k. 68/

Postanowieniem z dnia 23.10.2013 r. Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku uznał się niewłaściwym i przekazał niniejszą sprawę o zapłatę do tut. Sądu. /k. 75/

(...) Spółka Akcyjna w G. wniósł o oddalenie powództwa o zapłatę odszkodowania w wysokości 44.996,50 zł oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany przyznał, iż na nieruchomości powoda składającej się z działki gruntu oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...), znajdują się urządzenia elektroenergetyczne stanowiące jego własność. Zaprzeczył aby korzystał z nieruchomości powoda w taki sposób, że uniemożliwia lub znacznie utrudnia korzystanie z niej zgodnie z aktualnym przeznaczeniem. Faktyczne władztwo podmiotów eksploatujących urządzenie przesyłowe odpowiada władztwu wynikającemu ze służebności gruntowej, a posiadanie służebności przesyłu nie pozbawia w zupełności faktycznego władztwa właściciela nad nieruchomością obciążoną. Wskazał, iż nie sposób mu przypisać posiadania nieruchomości powoda w dobrej lub złej wierze. Pozwany korzysta z nieruchomości stanowiącej obecnie własność powoda w sposób ciągły, ale jednocześnie ograniczony celem związanym jedynie z zapewnieniem niezakłóconego i bezpiecznego przesyłu energii elektrycznej – odpowiada to posiadaniu służebności, której treścią byłaby możliwość wykorzystywania nieruchomości w w/w celu. Argumentował, iż powód nie jest pierwotnym właścicielem nieruchomości, na której znajdują się elementy infrastruktury elektroenergetycznej pozwanego. Nabył on prawo własności nieruchomości, w czasie gdy infrastruktura ta już istniała. Podniósł, iż w treści pozwu powód nie wykazał, aby istnienie urządzeń na jego nieruchomości w jakikolwiek sposób ograniczało korzystanie z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem. Pozwany zakwestionował, jakoby przysługiwał mu przymiot posiadacza służebności o treści odpowiadającej służebności w złej wierze. Urządzenia elektroenergetyczne znajdujące się na nieruchomości powoda zostały posadowione przez poprzednika prawnego pozwanego, zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w dacie ich posadowienia. Pozwany podniósł nadto, iż powód nie udowodnił wysokości dochodzonego roszczenia oraz, iż nie przysługuje mu skuteczne roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne za okres wcześniejszy, niż formalne wezwanie pozwanego do zapłaty świadczenia. Z ostrożności procesowej podniósł zarzut zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej obecnie własność powoda, która jest objęta żądaniem pozwu.

W piśmie procesowym z dnia 20.03.2014 r. powód wskazał, iż wyłączenie z eksploatacji części gruntu w związku z przebiegiem linii energetycznej powoduje u powoda szkodę i wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości. Wskazał nadto, iż nie sprzeciwia się wnioskowi o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego geodety. /k. 97 – 98/

W piśmie procesowym z dnia 7.04.2014 r. pozwany wyjaśnił, iż przez nieruchomość powoda przebiega fragment linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV oznaczonej obecnie numerem ruchowym 143 (nowe oznaczenie dotychczasowej linii numer 106). Linia została wybudowana w latach przedwojennych. W 1979 r. linia numer 143 była poddana kapitalnemu remontowi. Odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji tej linii po remoncie kapitalnym dokonano na podstawie protokołu z dnia 13.11.1979 r. Pozwany uznał za początkową datę biegu zasiedzenia służebności przesyłu dzień 13.11.1979 r. Precyzyjne ustalenie biegu zasiedzenia uzależnione jest od ustalenia statusu prawnego nieruchomości obciążonej w dacie sfinalizowania kapitalnego remontu linii numer 143 – czyli 13.11.1979 r. – o ile przesądzone zostanie, iż nieruchomość ta w tej dacie miała status nieruchomości Skarbu Państwa, poprzednikowi prawnemu pozwanego należałoby przypisać dobrą wiarę w wejściu w posiadanie nieruchomości obciążonej. Pozwany wskazał, że jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...), zaś bieg zasiedzenia ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości obciążonej upłynął w dniu 1.02.2009 r. Powołał się nadto na prawomocne postanowienie wydane w postępowaniu nieprocesowym, które toczyło się w tut. Sądzie w przedmiocie nabycia przez E. – Operator w G. w drodze zasiedzenia w zakresie linii średniego napięcia nr 143 na innej działce gruntu (IX Ns 363/12). /k. 106 – 107/.

Na rozprawie z dnia 30.12.2014 r. powód wskazał, iż w niniejszej sprawie domaga się kwoty wskazanej w pozwie tytułem odszkodowania za straty wynikłe z wyłączenia użytkowania rolniczego poprzez posadowione instalacje elektryczne na gruncie stanowiącym własność powoda. Wniósł o powołanie biegłego na okoliczność poniesionej szkody z tytułu wyłączenia z eksploatacji rolniczej określonego areалу. Szkada powoda to utracone korzyści wynikające z wyłączenia gruntu rolnego z eksploatacji. /k. 151/

W piśmie procesowym z dnia 4.03.2015 r. powód sprecyzował roszczenie pozwu i wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 29.612,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1.06.2012 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Ponadto cofnął pozew w zakresie kwoty 15.384,50 zł. Wskazał, iż biegły sądowy w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej stron postępowania (I Ns 274/14) sporządził opinię, z której wynika wartość wynagrodzenia za jednorazowe ustanowienie służebności w wysokości 29.6112,00 zł a wynagrodzenie to jest ściśle związane z wyliczeniem dotyczącym utraty władztwa nad rzeczą i możliwości osiągnięcia pożytków z gruntu stanowiącego własność powoda. Podniósł, iż w niniejszej sprawie nie ma przesłanek do uznania zarzutu zasiedzenia, albowiem powód jest właścicielem nieruchomości od dnia 16.02.1996 r., a nabył ją od rodziców w drodze darowizny. Argumentował, iż ewentualny bieg zasiedzenia został przerwany wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej, nawet przy założeniu, że pozwany użytkował instalację w dobrej wierze. Przedsiębiorstwo pozwanego jest następcą prawnym jednoosobowej spółki akcyjnej Skarbu Państwa – Zakład (...) S.A., powstałej na mocy aktu administracyjnego z dnia 09.07.1993r., która to data może stanowić początek biegu zasiedzenia, zarówno w dobrej, jak i złej wierze. Akt administracyjny nie stanowił o przeniesieniu jakiegokolwiek majątku poprzedniego dysponenta urządzeniami elektroenergetycznymi /k. 164 – 165/.

Na rozprawie z dnia 11.03.2015 r. /k.176/ strona powodowa wskazała, iż co do częściowego cofnięcia pozwu zrzeka się roszczenia. Sprecyzował, iż dochodzi roszczeń wywodząc je z czynu niedozwolonego polegającego na korzystaniu z własności powoda bez tytułu prawnego. Z uwagi na fakt, iż pozwany bezumownie i na przestrzeni lat nie uregulował stosunku polegającego na korzystaniu z własności powoda, miał miejsce czyn niedozwolony z art. 415 k.c. Dochodzone roszczenie jest roszczeniem odszkodowawczym, a biegły powołany w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu, wyliczył jakie korzyści strona powodowa utraciła z uwagi na prowadzone na znajdujące się na jej gruncie instalacje energetyczne. Pozew dotyczy działki nr (...), na której znajduje się słup i przewody. W ocenie powoda wyliczenie biegłego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu jest ekwiwalentne do utraconych korzyści. Utracone korzyści stanowi kwota dochodzona pozwem po ograniczeniu powództwa, jako ekwiwalent za wyłączenie z eksploatacji części gruntu oraz obejmuje okres 10 lat wstecz od wniesienia pozwu. Powód sprecyzował żądanie w zakresie odsetek wskazując, iż domaga się odsetek od daty wniesienia pozwu, cofając roszczenie odsetkowe w pozostałym zakresie wraz ze zrzeczeniem się roszczenia odsetkowego. Strona powodowa wskazała, iż podstawy prawnej roszczenia nie stanowią przepisy o wynagrodzeniu za bezumowne korzystanie a delikt pozwanego polega na tym, że wiedząc, że nie jest właścicielem gruntu nie wystąpił do właściciela o uregulowanie prawnych możliwości korzystania z niego poprzez wydzierżawienie, najem, sprzedaż, przeniesienie własności, bądź wystąpienie o ustanowienie służebności. Pełnomocnik powoda oświadczył, iż pozew w niniejszej sprawie został złożony osobiście w G. w dniu 5.09.2013 r. a żądanie odszkodowawcze obejmuje okres od 5.09.2003 r. /k. 176 – 177/

Na rozprawie z dnia 11.03.2015 r. pozwany podniósł, iż treść pozwu pozbawiona jest wniosków dowodowych na zasadność roszczenia i jego wysokość. Roszczenie odszkodowawcze nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem powód nie wykazał żadnych przesłanek w zakresie deliktu i wysokości dochodzonej szkody a zarzut zasiedzenia niweczy roszczenie. /k. 176 v./

W piśmie procesowym z dnia 25.03.2015 r. pozwany wskazał, iż do okresu posiadania ograniczone prawa rzeczowego na nieruchomości obciążonej doliczył okres posiadania przez Skarb Państwa począwszy od dnia 1.02.1989 r. Na tej podstawie, z dniem 2.02.2009 r. pozwany skutecznie nabył ograniczone prawo rzeczowe na nieruchomości obciążonej. /k. 181 – 182/

W piśmie procesowym z dnia 10.04.2015 r. powód argumentował, iż do czasu wszczęcia niniejszego postępowania pozwany nie wystąpił z wnioskiem o zasiedzenie, co oznaczona na domniemanie, że działał w złej wierze. / k. 184 – 185/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W roku 1979 Skarb Państwa był właścicielem nieruchomości położonej w obrębie nr (...)miasta S., stanowiąca działkę oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...), o powierzchni 3,4312 ha, dla której prowadzona była w Sądzie Rejonowym księga wieczysta nr (...). Na mocy umowy zamiany z dnia 31.10.1979 r. nieruchomość została oddana przez Skarb Państwa J. S.w użytkowanie wieczyste.

Decyzją Urzędu Wojewódzkiego w S. z dnia 29.11.1991 r. Gmina Miejska S. nabyła w mocy prawa nieodpłatnie własność w/w nieruchomości. Sąd Rejonowy w Słupsku Wydział Ksiąg Wieczystych w miejsce dotychczasowego właściciela nieruchomości Skarbu Państwa wpisał Gminę Miejską S..

Od roku 1984 użytkownikami wieczystymi nieruchomości na prawach wspólności ustawowej zostali T. i A. małżonkowie B., którzy na podstawie umowy darowizny z dnia 6.02.1996 r. darowali powodowi M. B. (1), do jego majątku odrębnego, prawo użytkowania wieczystego gruntu oznaczonego jako działka nr (...) położonego w S. przy ulicy (...), a M. B. (1) darowiznę przyjął.

Decyzją z dnia 2.08.1999 r. Prezydent Miasta S. postanowił, przekształcić przysługujące M. B. (1) prawo użytkowania wieczystego nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka (...) w obrębie 8, o powierzchni 3 ha 43 a 12 m² na prawo własności.

Aktualnie nieruchomość stanowi własność M. B. (2) i prowadzona jest dla niej księga wieczysta nr (...).

dowód: wydruk KW (...)/k. 4 – 11, 166 – 173/ , umowa zamiany z dnia 31.10.1979 r. rep. Anr (...)/k. 27 – 28 w aktach KW nr (...), decyzja G.I.(...)- (...)/k. 43 w aktach KW nr (...), zawiadomienie o wpisie KW /k. 45 w aktach KW nr (...), umowa darowizny z dnia 6.02.1996 r. rep. Anr (...)/k. 52 w aktach KW nr (...), historia wpisów w dziale II KW /k. 78 w aktach KW nr (...), decyzja z dnia 2.08.1999 r./k. 64 w aktach KW nr (...).

Na nieruchomości biegnie linia elektroenergetyczna 15 kV nr 143, posadowiony jest słup oraz przewody. Urządzenia stanowią własność (...) S.A. w G.. Działka jest niezabudowana, grunt jest wykorzystywany rolniczo. **(bezsporne), a nadto:**

dowód: zeznania świadka Ł. R. na rozprawie w dniu 11.03.2015 r. czas nagrania 00:02:53 /k. 175 – 176/.

W 1979 r. linia nr 143 była poddana remontowi kapitalnemu. Odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji ww. linii po remoncie kapitalnym dokonano na podstawie protokołu z dnia 13.11.1979 r.

dowód: inwentarz z natury spisany na dzień 8.11.1979 r. przebieg linii nr 143 w miejscowości S. od (...) do (...) (stan linii po remoncie kapitalnym w 1979 r.) /k. 109/, protokół odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii 15 KV odcinek (...) po remoncie kapitalnym z dnia 13.11.1979 r. /k. 110/.

Na podstawie zarządzenia nr 13 Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) z dnia 10.05.1978 r. utworzony został zakład działający według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego pod nazwą Zakład (...) w S.. Na mocy zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30.12.1988 r. z dniem 31.12.1988 r. przedsiębiorstwo (...) w B. uległo podziałowi, wskutek którego powstało m.in. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) z siedzibą w S.. Zarządzeniem nr 205/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9.07.1993 r. oraz na podstawie aktu notarialnego

– aktu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z dniem 12.07.1993 r. Zakład (...) został przekształcony w jednoosobowa spółkę Skarbu Państwa – pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S.. Następnie ww. spółka wskutek połączenia stała się częścią spółki (...) S.A. w G., która zmieniła nazwę na (...) S.A. w G., a dalej na (...) S.A. w G.. **(bezsporne), nadto:**

dowód: zarządzenie nr 13 /k. 207 – 209 w aktach sprawy I Ns 274/14/, zarządzenie nr 57 z dnia 30.12.1988 r. z załącznikiem /k. 210 – 217 w aktach sprawy I Ns 274/14/, zarządzenie nr 205/O./93 /k. 218 – 225 w aktach sprawy I Ns 274/14/, akt notarialny rep. A nr (...)/k. 226 – 237 w aktach sprawy I Ns 274/14/, postanowienie Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 13.09.1993 r. /k. 238 w aktach sprawy I Ns 274/14/, odpis pełny KRS nr (...)/k. 184 – 199 w aktach sprawy I Ns 274/14/.

Pismem z dnia 17.05.2012 r. pełnomocnik M. B. (1) wezwał (...) S.A. w G. do zapłaty kwoty 44.996,50 zł tytułem odszkodowania za 10 letni okres użytkowania działki nr (...) położonej w obrębie 8 w S., przy ulicy (...), KW (...) liczony od dnia 1.06.2012 r., przy przyjęciu, iż roczne zadośćuczynienie wynosi 8 % wartości gruntu zajętego bez tytułu prawnego pod instalacje energetyczne.

dowód: pismo z dnia 17.05.2012 r. wraz z potwierdzeniem nadania /k. 46/.

M. B. (1) złożył w Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku wniosek o zawiązanie do próby ugodowej (...) S.A. w G.. Do ugody nie doszło.

dowód: wypis z protokołu z dnia 4.01.2013 r. /k. 47/.

Sąd Rejonowy w Słupsku postanowieniem z dnia 30.07.2013 r. wydanym w sprawie z wniosku (...) S.A. w G. pod sygn. akt IX Ns 363/12, w pkt. I stwierdził, że wnioskodawca nabył przez zasiedzenie z dniem 1.02.2009 r. służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania z nieruchomości stanowiącej działkę oznaczoną w ewidencji gruntów numerem 3 położoną w S., dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...) poprzez utrzymanie, konserwację, naprawę i eksploatację urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej średniego napięcia nr 143 wraz z podtrzymującymi ją słupami wraz z prawem wejścia na nieruchomość obciążoną w każdej chwili w okresie trwania służebności w celu wykonania niezbędnych robót związanych z utrzymaniem, konserwacją, naprawą i eksploatacją w/w urządzeń elektroenergetycznych, w szczególności wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej sprzętem, w tym także ciężkim, w pasie gruntu o szerokości 8 metrów (po 4 metry od osi słupów linii nr 143) zaznaczonym na mapie stanowiącej załącznik do opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji P. J. szrafurą w linii koloru niebieskiego, która to opinia (k. 349 akt sprawy) stanowiącą integralną część postanowienia.

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 30.07.2013 r. w sprawie IX Ns 363/12 wraz z uzasadnieniem /k. 112 – 124/

W dniu 3.03.2014 r. została zadekretowana w Sądzie Rejonowym w Słupsku sprawa z wniosku M. B. (1) z udziałem (...) S.A. w G. o ustanowienie służebności przesyłu na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...), o powierzchni 3,4312 ha położona w obrębie (...), przy ulicy (...) w S., dla której Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi księgę wieczystą nr (...), za wynagrodzeniem 374,97 zł miesięcznie począwszy od dnia 1.06.2012 r.

dowód: wniosek /k. 4 – 5 w aktach sprawy I Ns 274/14/, zarządzenie z dnia 3.03.2014 r. /k. 79 w aktach sprawy I Ns 274/14/.

W sprawie ww. sprawie, biegły sądowy z zakresu J. K. wydał opinię w przedmiocie ustanowienia wartości służebności przesyłu dla linii 15 kV przechodzącej przez działkę nr (...), obręb 8, położoną w S. przy ulicy (...). Wartość służebności przesyłu została określona na kwotę 29.612,00 zł, a następnie – wskutek zastrzeżeń uczestnika – biegły określił tę wartość na kwotę 3.290,- zł.

dowód: opinie biegłego sądowego J. K. /k. 263 – 294, 325-246 w aktach sprawy I Ns 274/14/.

Sąd zważył co następuje:

Precyzując ostatecznie dochodzone roszczenie domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 29.612,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu (tj. 5.09.2013 r.) do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie cofnął powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Sąd zważył, że zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Powód cofnął pozew w niniejszej sprawie częściowo, wraz ze zrzeczeniem się roszczenia, zatem zgoda pozwanego nie była wymagana.

W ocenie Sądu nie było przy tym podstaw by uznać, że cofnięcie pozwu było sprzeczne z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzało do obejścia prawa - (art. 203 § 4 k.p.c.). Dlatego też mając powyższe na uwadze sąd orzekł jak w pkt II sentencji wyroku, na podstawie art. 355 § 1 kpc.

Przystępując do oceny zasadności podtrzymywanego roszczenia Sąd zważył w pierwszej kolejności, że w myśl art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd związany jest wskazaną przez powoda podstawą faktyczną żądania. Powód nie jest natomiast zobowiązany do określania podstawy prawnej żądania, jeśli to jednak uczyni, a zwłaszcza, gdy jest zastępowany przez fachowego pełnomocnika, podstawa prawna stanowi uzupełnienie podstawy faktycznej i wyznacza granice rozpoznania sprawy i oceny zgłoszonego żądania.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, kwalifikacja prawna dochodzonego roszczenia należy do sądu, ale nie można wykluczyć, że powołanie przez stronę określonej normy prawa materialnego jako mającej stanowić podstawę rozstrzygnięcia o tym roszczeniu wiąże sąd w tym sensie, że stanowi uzupełnienie okoliczności faktycznych określających żądania pozwu (art. 321 § 1 w związku z art. 187 § 1) (vide: wyrok SN z dnia 27 października 1999 r., III CKN 407/98, LEX nr 50697).

W niniejszej sprawie powód reprezentowany w niniejszej sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika, zgłosił żądanie odszkodowania, tytułem wyłączenia z eksploatacji rolniczej powierzchni 0,21 ha z uwagi na fakt położenia na nieruchomości stanowiącej jego własność instalacji energetycznej pozwanego. Precyzując swoje stanowisko na rozprawie z dnia 11.03.2015 r. wskazał, iż dochodzi roszczeń wynikających z czynu niedozwolonego polegającego na korzystaniu z własności powoda bez tytułu prawnego. Podkreślił, iż podstawy prawnej nie stanowią przepisy o wynagrodzeniu z bezumowne korzystanie a delikt pozwanego, polega na tym, że wiedząc, iż nie jest właścicielem gruntu, nie wystąpił do właściciela o uregulowanie prawnych możliwości korzystania z niej. Jako podstawę prawną roszczenia wskazano art. 415 kc.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, na nieruchomości stanowiącej własność powoda, posadowione są urządzenia przesyłowe w postaci linii średniego napięcia 15 kV.

Dla powstania odszkodowawczej odpowiedzialności cywilnej na podstawie deliktu muszą być łącznie spełnione następujące przesłanki (art. 415 k.c.): szkoda na osobie lub mieniu, zawinione zachowania prowadzące do szkody, przy czym w pojęciu winy jest zawarta obiektywna bezprawność (naruszenie przepisów prawa lub zasad współzycia społecznego) i subiektywna naganność – (zły zamiar lub niedbalstwo), związek przyczynowy między tym zachowaniem a szkodą.

Na tle sprecyzowanej podstawy faktycznej oraz prawnej żądania koniecznym stało się zatem dokonanie w pierwszej kolejności oceny, czy pozwanemu można przypisać wskazane powyżej przesłanki odpowiedzialności deliktowej.

W myśl ogólnej zasady wyrażonej w art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z obowiązującą procedurą cywilną nie do sądu należy zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Innymi słowy sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzania z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności spornych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 kpc). Obowiązek przedstawiania dowodów spoczywa

bowiem na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na tej stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne.

Spostrzeżenie powyższe miało w niniejszej sprawie takie znaczenie, że to na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia przesłanek odpowiedzialności deliktowej, w tym szkody, zawinionego zachowania się strony pozwanej jako zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy, oraz związku przyczynowego między tym zachowaniem się a szkodą.

Zgodnie z prezentowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, **korzystanie z części nieruchomości bez podstawy prawnej i w złej wierze samo w sobie nie jest deliktem cywilnym. Dlatego nie można tylko z tego powodu żądać odszkodowania (por. wyrok SN z 04.03.2015r., IV CSK 410/14, LEX nr 1650116).**

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, iż bezprawność zachowania sprawcy będąca przesłanką kwalifikacji zdarzenia jako czynu niedozwolonego polega na naruszeniu przepisów, lub reguł nie mających postaci normatywnej, obowiązujących powszechnie, niezależnie od łączącego strony stosunku prawnego i na ogół nie mieści się w tym pojęciu niezastosowanie się do cudzego prawa podmiotowego wynikającego ze stosunku obligacyjnego lub prawa rzeczowego; także zła wiara polega jedynie na świadomości posiadacza, że nie przysługuje mu prawo do posiadania rzeczy, co nie jest równoznaczne z winą stanowiącą podstawę odpowiedzialności deliktowej lub kontraktowej. Utożsamianie każdego naruszenia cudzych praw z czynem niedozwolonym naruszałoby sens podziału źródeł zobowiązań i znaczenie winy jako przesłanki odpowiedzialności. Samo kontynuowanie posiadania bez tytułu prawnego nie jest tożsame z czynem niedozwolonym, a zła wiara posiadacza nie jest tożsama z winą stanowiącą podstawę odpowiedzialności deliktowej. Artykuły 224 i 225 kc umieszczone wśród prawnie rzeczowych przepisów o ochronie własności, mają pierwszeństwo zastosowania do wzajemnych rozliczeń właściciela i posiadacza rzeczy. Celem takiej wyodrębnionej regulacji jest przywracanie zakłóconej równowagi na tej właśnie szczególnej podstawie, wyłącznej w zakresie nią objętym. Nie jest przy tym wykluczone dochodzenie innych roszczeń według ogólnych zasad odpowiedzialności, w tym także w ramach reżimu odpowiedzialności deliktowej. Taka podstawa otwiera się jednak dopiero przy spełnieniu warunków: roszczenia pozostają poza zakresem hipotez art. 224 i 225 kc oraz spełnione są wszystkie przesłanki odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego.

Podzielając w zupełności przytoczone stanowisko Sąd zważył, iż wskazująca na delikt pozwanego strona powodowa upatrywała zawinienia i bezprawności w wieloletniej bezczynności pozwanego w zakresie uregulowania prawnego istniejącego stanu faktycznego, utożsamiając posiadanie w złej wierze z czynem niedozwolonym. W tej sytuacji – wobec braku przytoczenia okoliczności wykraczających poza hipotezy norm art. 224 i 225 kc – Sąd doszedł do wniosku, iż strona powodowa nie wykazała, by pozwany dopuścił się deliktu przy uznaniu za trafne stanowiska Sądu Najwyższego, że nie mieści się w kwalifikacji czynu niedozwolonego korzystanie z części nieruchomości bez podstawy prawnej i w złej wierze.

Jak już wyżej wspomniano, do wzajemnych rozliczeń właściciela i posiadacza rzeczy zastosowanie mają art. 224 i 225 kc, umieszczone wśród prawnorzeczowych przepisów o ochronie własności. Strona powodowa jednakże kategorycznie wskazywała, iż nie opiera swego roszczenia na tej podstawie prawnej, lecz na reżimie prawnym odpowiedzialności deliktowej. Jednocześnie trzeba było zważyć, iż istnieją istotne różnice w zakresie podstaw, na których każde z tych roszczeń można oprzeć. W konsekwencji Sąd doszedł do wniosku, iż strona powodowa nie zaoferowała dowodu pozwalającego na dokonanie oceny roszczenia z punktu widzenia przepisów o wynagrodzeniu za bezumowne korzystanie z nieruchomości, w zakresie dotyczącym jego wysokości.

Niekwestionowanym było przy tym założenie, że wydając wyrok sąd musi opierać się na takim materiale dowodowym, który pozwala zarówno na stwierdzenie istnienia zasadności dochodzonego roszczenia, **jak i na ścisłe udowodnienie wysokości dochodzonej w procesie należności. Zasada jest bowiem, że nie tylko istnienie roszczenia, ale także jego wysokość powinna być wykazana w procesie.**

Obliczając wysokość dochodzonego odszkodowania na kwotę 29.612,- zł strona powodowa powołała się na pisemną opinię biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, sporządzoną w sprawie I Ns 274/14 o ustanowienie służebności przesyłu, w której biegły ustalił wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności na tę właśnie kwotę. Jak wynika z lektury akt I Ns 274/14 opinia ta została przez biegłego zmodyfikowana, a wskazane wynagrodzenie obniżone. Już zatem tylko z tego powodu nie mogła stanowić wystarczającego dowodu dla wykazania wysokości roszczenia ocenianego na podstawie przepisów art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. Nadto nie budziło wątpliwości, iż wynagrodzenie za bezumowne korzystanie nie jest tym samym, co wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu, choćby z tego powodu, że to drugie ustalane jest na przyszłość, podczas gdy wynagrodzenie za bezumowne korzystanie dotyczy sytuacji, która miała miejsce w przeszłości i wymaga zbadania przesłanek rynkowych według ich stanu w okresie objętym żądaniem, poprzedzającym wytoczenie powództwa.

Formułując wniosek dowodowy dotyczący wiadomości specjalnych strona powodowa wносиła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego celem wyliczenia odszkodowania za straty wynikłe z wyłączenia z eksploatacji rolniczej określonego arealu. W piśmie z 04.03.2015r. strona powodowa wskazywała, że domaga się zasądzenia **utraconych korzyści w produkcji rolniczej** i w taki sposób podstawę faktyczną roszczenia odszkodowawczego wskazała na rozprawie 11.03.2015r. Precyzując swe roszczenie jako strictly odszkodowawcze strona powodowa nie podjęła zatem próby wykazania roszczenia ocenianego na gruncie przepisów o wynagrodzeniu za bezumowne korzystanie. Złożony wniosek dowodowy zharmonizowany został ze wskazywaną przez powoda podstawą prawną (art. 415 kc), przy czym wobec niewykazania, że w ogóle doszło do popełnienia deliktu w niniejszej sprawie, zbędnym było badanie wysokości szkody pozostającej w związku przyczynowym z deliktem. W tej sytuacji wniosek ten oddalono.

Sąd uznał przy tym, iż nadanie biegu wnioskowi strony powodowej w sposób przydatny dla oceny wysokości roszczenia z punktu widzenia przepisów o wynagrodzeniu za bezumowne korzystanie wymagałoby podjęcia przez Sąd działania z urzędu, wbrew regule wynikającej z art. 6 kc i art. 232 kpc, i to w sytuacji, w której strona powodowa reprezentowana przez fachowego pełnomocnika stanowczo wskazała, iż podstawy prawnej jej roszczenia nie stanowią przepisy o wynagrodzeniu za bezumowne korzystanie.

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do wniosku, iż strona powodowa nie wykazała przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego, a zaoferowane w ramach tej podstawy prawnej wnioski dowodowe nie pozwoliły na wykazanie wysokości dochodzonego roszczenia ocenianego według przepisów prawno rzeczowych. W tej sytuacji zbędnym stało się analizowanie zasadności zarzutu pozwanego zasiedzenia służebności, bowiem powództwo z innego już powodu podlegało oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo o czym orzekł w pkt. II sentencji wyroku.

O kosztach jak w pkt III wyroku orzeczono na podstawie art. 98 kpc, art. 99 kpc w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349).

Najogólniej rzecz biorąc przegrywającą jest strona, której roszczenie nie zostało uwzględnione (powód), albo której obrona była nieskuteczna (pozwany). Przyjmuje się przy tym zgodnie, że chodzi tu nie tylko o przegranie w sensie merytorycznym, ale także formalnym, czyli o takie rozstrzygnięcia (postanowienia), które kończą postępowanie bez uwzględnienia pierwotnego żądania powoda (tak: A. G. w Komentarzu do art. 98 kpc Lex (...)).

W wypadku umorzenia postępowania ustalenie stron wygrywającej i przegrywającej uzależnione jest od przyczyny, która spowodowała potrzebę wydania tego rodzaju postanowienia. Według stanowiska doktryny, umorzenie postępowania stawia stronę powodową w roli strony przegrywającej spór, jeśli cofnęła pozew, zrzekając się niezaspokojonego roszczenia, albo jeśli cofnięcie pozwu nastąpiło wskutek niewywołanej przez strony zmiany stanu faktycznego, która doprowadziła do bezprzedmiotowości roszczenia (tak: Komentarz do art. 98 kpc Tomasz Demendecki Lex Omega).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że wobec oddalenia powództwa w części podtrzymywanej i umorzenia postępowania w pozostałym zakresie z uwagi na cofnięcie pozwu, powoda jako stronę przegrywającą sprawę obciąża obowiązek zwrotu kosztów przeciwnikowi (pozwanemu), zgodnie z omawianą wyżej zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.